

Masz prawo wiedzieć

Przewodnik po prawie do wolności informacji w Szkocji

Przedmowa

Niniejsza broszura stanowi praktyczny przewodnik po prawach do informacji wynikających ze szkockiej ustawy o wolności informacji (*Freedom of Information (Scotland) Act*) z 2002 r. oraz przepisów w sprawie informacji o środowisku (*Environmental Information (Scotland) Regulations*) z 2004 r. Są to formalne prawa, które upoważniają do uzyskiwania do informacji od szkockich władz publicznych oraz innych organizacji, świadczących usługi na ich rzecz.

Wystarczy, że zwrócisz się z wnioskiem o udostępnienie informacji. Nie musisz uzasadniać wniosku ani podawać, do czego informacje są Ci potrzebne. Nie musisz nawet powoływać się na nowe przepisy. Każdy organ publiczny w Szkocji ma teraz obowiązek odpowiadać na wszystkie otrzymane żądania informacji. Ma nawet obowiązek udzielić Ci rad odnośnie do składania żądania i pomóc w tym, a także dostarczyć informacje w ciągu 20 dni roboczych.

Niektóre rodzaje informacji nadal, z uzasadnionych powodów, mogą zostać nieujawnione, ale wówczas należy podać te powody. Jeżeli się na to nie zgadzasz, możesz odwołać się do niezależnego Szkockiego Komisarza ds. Informacji (*Scottish Information Commissioner*). Jeżeli Komisarz uzna, że dany organ powinien udostępnić przedmiotowe informacje, może wykorzystać swoje uprawnienia egzekucyjne do zapewnienia, że tak się stanie.

Ludzie codziennie wykorzystują swoje prawo do informacji. Zadają władzom publicznym pytania o plany, które niepokoją ich i ich rodziny, i dowiadują się, w jaki sposób wydawane są publiczne pieniądze. Wolność informacji ma kluczowe znaczenie dla nas wszystkich, jeżeli nasze władze publiczne, w tym rząd, mają działać otwarcie i odpowiadać wobec wszystkich ludzi, którym służą.

Chcemy poinformować Cię o przysługujących Ci prawach, aby umożliwić Ci uzyskanie wszelkich potrzebnych informacji. Niniejszy przewodnik objaśnia prawa wynikające z prawa Szkocji. W tej krótkiej broszurze nie możemy w pełni objaśnić przepisów prawa, ale mamy nadzieję, że zawarliśmy w niej niezbędne informacje.

Jeżeli niniejszy przewodnik nie zawiera odpowiedzi na wszystkie Twoje pytania, prosimy skontaktować się ze Szkockim Komisarzem ds. Informacji — szczegółowe dane znaleźć można w części „Gdzie szukać dodatkowych informacji i pomocy” na końcu broszury (str. 36).

Dziękujemy Derekowi Mansonowi-Smithowi za pomoc w przygotowaniu niniejszego materiału.

Martyn Evans

Dyrektor, Szkocka Rada Konsumentów
(*Scottish Consumer Council*)

Kevin Dunion

Szkocki Komisarz ds. Informacji
(*Scottish Information Commissioner*)

Spis treści

Wprowadzenie	1
Jakich rodzajów informacji dotyczy moje prawo wglądu?	3
Do jakich instytucji mogę zwracać się o informacje?	5
Programy publikacji — czym są i jak mogą mi pomóc?	8
W jaki sposób należy zwracać się z wnioskiem o udostępnienie informacji?	10
Czy są informacje, do których nie mogę uzyskać dostępu?	19
Co zrobić, jeśli odpowiedź jest niezadowolająca?	21
Co zrobić, jeśli odpowiedź na wniosek o ponowne rozpatrzenie jest niezadowolająca?	24
Co mam zrobić, jeżeli uważam decyzję Szkockiego Komisarza ds. Informacji za niezadowolającą?	28
Na czym polega moje prawo wglądu do informacji o środowisku?	30
Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?	36

Wprowadzenie

Jakie są moje prawa i dlaczego mam z nich korzystać?

Masz formalne prawa, które upoważniają Cię do uzyskiwania informacji od szkockich władz publicznych. Ustawa o wolności informacji (*The Freedom of Information (Scotland) Act*) z 2002 r. oraz przepisy w sprawie informacji o środowisku (*Environmental Information (Scotland) Regulations*) z 2004 r. dają Ci prawo do zadawania pytań i otrzymywania odpowiedzi od wielu różnych instytucji publicznych w Szkocji. Organizacje te określane są mianem „szkockich władz publicznych” — patrz część „Do jakich organizacji mogę zwracać się o informacje?”.

Możesz wykorzystać swoje prawa, aby na przykład zapytać:

- dlaczego podjęto określone decyzje wpływające na służby lokalne, np. decyzje o wycofaniu określonych świadczeń w lokalnym szpitalu albo o połączeniu lokalnych szkół podstawowych;
- w jaki sposób władze publiczne decydują, kto ma priorytet na listach osób oczekujących na usługi ochrony zdrowia lub mieszkaniowe.

Możesz też chcieć dowiedzieć się więcej na temat:

- umowy, na mocy której prywatna spółka świadczy usługi dla szkockich władz publicznych, np. usługi straży miejskiej. Może to obejmować jej wynagrodzenia lub warunki świadczenia danych usług;
- wszelkich badań i analiz przeprowadzonych lub branych pod uwagę przed podjęciem decyzji, na przykład dotyczących bezpieczeństwa szczepionek lub leków.

Więcej przykładów znaleźć można w części „Do jakich rodzajów informacji mam prawo dostępu?”.

Co zrobić, jeżeli chcę uzyskać informacje o sobie?

Ustawa o ochronie danych osobowych (*Data Protection Act*) z 1998 r. daje Ci prawo do wglądu informacji o sobie. Wskazówki na temat wykorzystania tego prawa znaleźć można w przewodniku [Co zawierają moje dane? Praktyczny przewodnik po prawie](#)

dostępu do danych osobowych (What's on my record? A practical guide to your rights of access to personal information) — informacje na temat jego uzyskania znajdują się w części „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc”?

Czy są informacje, do których nie mogę uzyskać dostępu?

Dostęp do niektórych informacji jest ograniczony — jest to objaśnione w dalszej części niniejszego przewodnika.

Jeżeli władze publiczne odmówią Ci podania żądanych informacji, możesz odwołać się do Szkockiego Komisarza ds. Informacji. Jeżeli Komisarz uzna, że władze powinny udostępnić Ci te informacje, dysponuje szerokim zakresem uprawnień, aby wymóc stosowanie Twoich praw wynikających z ustawy (patrz część „Co zrobić, jeśli odpowiedź jest niezadowolająca?”).

Czy zawsze muszę zgłaszać specjalny wniosek, aby uzyskać dostęp do informacji przechowywanych przez władze publiczne?

Nie. Szkockie władze publiczne udostępniają już niektóre informacje w ramach programów publikacji. Celem tych programów jest ułatwienie znalezienia informacji opublikowanych przez daną instytucję bez konieczności zgłaszania specjalnego wniosku w trybie przepisów o wolności informacji (patrz część „Programy publikacji — czym są i jak mogą mi pomóc?”).

Jakich rodzajów informacji dotyczy moje prawo wglądu?

Możesz zwrócić się z wnioskiem o udostępnienie dowolnego rodzaju informacji zarejestrowanych przez szkockie władze publiczne, bez względu na wiek tych informacji. Obejmuje to informacje zapisane:

- na papierze,
- w plikach komputerowych, w tym pocztę elektroniczną,
- w postaci nagrań wideo,
- na mikrofilmach.

Aby sprawdzić, które organizacje należą do szkockich władz publicznych, należy przeczytać część „Do jakich organizacji mogę zwracać się o informacje?”.

Niektóre przykłady informacji, o podanie których można się zwracać, podane są we wprowadzeniu do niniejszego przewodnika. Do kolejnych przykładów należą:

- liczba skarg związanych z konkretną usługą, np. sprzątnięciem ulic lub wywozem śmieci, oraz działania podjęte w ramach reakcji.
- informacje wykazujące, czy zasady stosowane przez władze publiczne sprawdzają się: na przykład czy inicjatywa policji obywatelskiej wpływa na zmniejszenie przestępczości w danym obszarze,
- informacje, które wykazują, czy dana umowa przynosi efekty warte wydanych pieniędzy, na przykład jakie standardy uzgodniono z agencjami, z którymi zawarto kontrakty na świadczenie usług cateringu lub sprzątnięcia szpitali.

Informacje, które zostały już opublikowane lub są bezpośrednio udostępnione przez każdą instytucję publiczną opisane są w jej **programie publikacji**. Więcej informacji o programach publikacji i sposobie ich wykorzystania znaleźć można w części „Programy publikacji — czym są i jak mogą mi pomóc?”.

Informacje o środowisku

Ustawa o wolności informacji (*Freedom of Information (Scotland) Act*) nie ma zastosowania do informacji o środowisku, ale bardzo podobne prawa dają Ci przepisy w sprawie informacji o środowisku (*Environmental Information (Scotland) Regulations*) z 2004 r.

Więcej na ten temat znaleźć można w części „Jakie mam prawa do wglądu do informacji o środowisku?” — tu przedstawiamy także kilka przykładów:

- testy upraw modyfikowanych genetycznie,
- czystość plaż,
- lokalizacja masztów telefonii komórkowej,
- plany dotyczące wysypisk śmieci,
- działania podejmowane lub informacje przechowywane przez urzędników ds. ochrony środowiska i zdrowia w odniesieniu do obiektów związanych z żywieniem,
- substancje chemiczne, w tym środki czystości, stosowane w budynkach publicznych.

Przepisy w sprawie informacji o środowisku mają zastosowanie do nieco większej liczby instytucji niż ustawa o wolności informacji; istnieją też pewne praktyczne różnice dotyczące uzyskiwania informacji w trybie ustawy oraz tych przepisów. Różnice te opisane są w części „Jakie mam prawa do wglądu do informacji o środowisku?”.

Do jakich instytucji mogę zwracać się o informacje?

Zgodnie z ustawą o wolności informacji masz prawo uzyskać informacje od każdej z następujących władz publicznych i osób pełniących funkcje publiczne, takich jak:

- ministrowie odpowiedzialni za wszystkie wydziały szkockiej władzy wykonawczej (*Scottish Executive*) i jej agencje;
- Parlament Szkocji;
- urzędnicy zajmujący stanowiska nieministerialne w administracji państwowej, w tym główni lekarze i lekarze stomatolodzy, główni inspektorzy sił policyjnych, więziennictwa, straży pożarnej i szkolnictwa, urzędnicy zajmujący się wynajmem mieszkań komunalnych oraz inspektorzy ds. pracy społecznej;
- władze lokalne, w tym rady, biegli, straż pożarna, organy licencyjne oraz urząd ds. transportu *Strathclyde Passenger Transport Authority*;
- krajowa służba zdrowia (*National Health Service*), co obejmuje rady NHS, środowiskowe spółki zajmujące się opieką zdrowotną (*community health partnerships*), szpitale, lekarze pierwszego kontaktu, stomatolodzy, farmaceuci, optycy i inne osoby pracujące w służbie zdrowia;
- instytucje edukacyjne, takie jak uniwersytety i szkoły wyższe;
- policja;
- inne władze publiczne, w tym ponad 50 rodzajów szkockich władz publicznych nieujętych w powyższych kategoriach: od Szkockiej Rady Sztuk Pięknych (*Scottish Arts Council*) do Komisarza ds. Przemysłu Wodnego w Szkocji (*Water Industry Commissioner for Scotland*);
- spółki należące w całości do jednej lub więcej władz publicznych. Należą do nich na przykład spółki założone przez władze lokalne w celu badania nowych inicjatyw gospodarczych i transportowych oraz spółki założone przez uczelnie w celu komercyjnego opracowywania i wytwarzania produktów ich badań.

Lista szkockich władz publicznych będzie się okresowo zmieniać w miarę dodawania nowych instytucji lub zmieniania nazw przez istniejące. Pełną listę znaleźć można w serwisie internetowym Szkockiego Komisarza ds. Informacji pod adresem www.itspublicknowledge.info. Można też skontaktować się z Biurem Komisarza — patrz informacje w części „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”.

Co z innymi instytucjami świadczącymi usługi publiczne?

Inne organizacje można traktować jako szkockie władze publiczne, jeżeli świadczą usługi, które należą normalnie do obowiązków szkockich władz publicznych, np. straż drogowa lub usługi rekreacyjne. Parlament Szkocji musi wyrazić zgodę, zanim takie organizacje zostaną objęte ustawą — później można już zwracać się do nich o udostępnienie informacji. Może to objąć także spółki prywatne, jeżeli są zaangażowane w istotne projekty o charakterze publicznym, np. poprzez prywatną inicjatywę finansową albo umowę spółki publiczno-prywatnej. Przepisy o wolności informacji dotyczyć będą tylko zaangażowania danej spółki w działania publiczne, nie zaś innych obszarów jej działalności.

Co z instytucjami spoza Szkocji?

Masz także ogólne prawo dostępu do informacji przechowywanych przez władze publiczne Zjednoczonego Królestwa na mocy odrębnych przepisów prawa Zjednoczonego Królestwa. Do tych władz publicznych należą departamenty i agencje rządowe odpowiedzialne za kwestie, którymi zajmuje się Parlament Zjednoczonego Królestwa, np.

- polityka zagraniczna Zjednoczonego Królestwa,
- obrona i bezpieczeństwo narodowe,
- kwestie imigracyjne i narodowościowe,
- energetyka: elektryczność, węgiel, gaz i energia jądrowa,
- handel i przemysł, w tym ochrona konsumenta,
- ubezpieczenia społeczne, w tym praca i emerytury,
- system gospodarczy i monetarny, w tym urząd skarbowy (*Inland Revenue*).

Niniejszy przewodnik nie zajmuje się kwestią praw do informacji przechowywanych przez władze publiczne Zjednoczonego Królestwa. W większości przypadków informacje te są bardzo podobne do udostępnianych na mocy szkockiej ustawy o wolności informacji (*Freedom of Information (Scotland) Act*), mogą się jednak pojawić pewne różnice, dotyczące np. sposoby naliczania opłat lub czasu, w jakim władze publiczne muszą odpowiedzieć na Twój wniosek. Informacje i porady w sprawie uzyskiwania informacji od władz publicznych Zjednoczonego Królestwa otrzymać można od Komisarza ds. Informacji Zjednoczonego Królestwa (*United Kingdom Information Commissioner*) — patrz część „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”.

Nie rezygnuj z żądania informacji tylko dlatego, że nie masz pewności, czy masz do czynienia z władzą publiczną Szkocji czy Zjednoczonego Królestwa — nadal masz ogólne prawo do otrzymania informacji, o które prosisz, a dana instytucja musi udzielić Ci wszelkiej potrzebnej pomocy, bez względu na to, czy jest to instytucja ze Szkocji, czy ze Zjednoczonego Królestwa.

Programy publikacji — czym są i jak mogą mi pomóc?

Wszystkie szkockie władze publiczne opracowały swoje programy publikacji, które przedstawiają:

- informacje, które zostały już udostępnione albo mają zostać udostępnione;
- sposób odszukania tych informacji;
- informację o tym, czy są one dostępne bezpłatnie czy za opłatą.

Jeżeli program publikacji danej instytucji jest dostępny w serwisie internetowym, zamieszczone w nim odsyłacze mogą prowadzić do kopii dokumentów, które można pobrać lub przeczytać online. Lista szkockich władz publicznych i adresy ich serwisów internetowych jest dostępna w serwisie Szkockiego Komisarza ds. Informacji pod adresem www.itspublicknowledge.info.

Zwykle program publikacji zawiera takie informacje, jak:

- protokoły zebrań kierownictwa lub zarządu;
- budżet roczny danej instytucji;
- szczegółowe dane o usługach świadczonych przez daną instytucję.

Mogą się tam znaleźć także inne informacje: program publikacji władzy lokalnej może na przykład przedstawiać różne kategorie informacji, np. dotyczące usług edukacyjnych, mieszkaniowych i społecznych. Kategoria dotycząca usług mieszkaniowych może obejmować informacje o przydziale mieszkań i polityce zapobiegania zachowaniom antyspołecznym.

Program publikacji zawiera także dane kontaktowe pracowników, którzy zajmują się żądaniami udzielenia informacji, oraz wskazówki na temat składania wniosku. Jeżeli nie masz pewności, które informacje objęte są programem publikacji, możesz zwrócić się do tych pracowników o pomoc. Program publikacji powinien być dostępny w serwisie internetowym danej instytucji lub udostępniany na żądanie. Spółki

należące w całości do szkockich władz publicznych muszą przedstawiać swoje własne programy publikacji.

Co zrobić, jeżeli potrzebnych mi informacji nie ma w programie publikacji?

Jeżeli szukanych informacji nie ma w programie publikacji danej instytucji, nadal można poprosić o ich udostępnienie, wykonując kolejne etapy opisane w następnej części.

W jaki sposób należy zwracać się z wnioskiem o udostępnienie informacji?

Bez względu na to, czy mieszkasz w Szkocji, czy w innym miejscu na świecie, możesz zwrócić się z wnioskiem o udostępnienie informacji przechowywanych przez szkockie władze publiczne.

- Musisz złożyć wniosek na piśmie lub w innej postaci, którą można zachować do późniejszego wykorzystania, np. pocztą elektroniczną, faksem, na taśmie audio lub wideo. Musisz podać swoje imię, nazwisko i adres, aby dana instytucja mogła udzielić Ci odpowiedzi.
- Nie musisz zaznaczać, że korzystasz z prawa do wolności informacji ani podawać powodów zapytania.
- Możesz zwrócić się do dowolnej osoby: od recepcjonistki do urzędnika wyższego szczebla.
- Jeżeli nie podasz informacji wystarczających instytucji do zidentyfikowania potrzebnych informacji albo jeżeli Twój wniosek okaże się nie jasny, instytucja może poprosić Cię o podanie więcej szczegółów. Może to obejmować prośbę o podanie powodów, dla których chcesz otrzymać te informacje. Nie masz jednakże obowiązku podawania tych powodów i jeżeli zdecydujesz się o nich nie informować, instytucja powinna traktować Cię tak samo.

Co zrobić, jeśli nie mam całkowitej pewności, jakie informacje chcę uzyskać?

Instytucja publiczna powinna pomóc Ci jaśniej i bardziej szczegółowo opisać informacje, których szukasz. Pracownicy instytucji mogą udzielić Ci pomocy, opisując różne rodzaje udostępnionych przez instytucję informacji, co może ułatwić Ci zorientowanie się, czego szukasz. Jeżeli instytucja nie posiada informacji, o które pytasz, jej pracownicy mogą być w stanie powiedzieć Ci, jaka inna instytucja może te informacje udostępnić.

Pomocne może być także zapoznanie się z programem publikacji danej instytucji, w którym zaprezentowano zakres informacji, które zostały już udostępnione. Więcej informacji na ten temat znaleźć można w części „Programy publikacji — czym są i jak mogą mi pomóc?”.

Co zrobić, jeżeli potrzebuję pomocy przy składaniu wniosku o udostępnienie informacji?

Instytucja ma obowiązek udzielić Ci pomocy, jeżeli masz trudności ze złożeniem wniosku, na przykład przy formułowaniu opisu informacji, które chcesz uzyskać. Dotyczy to zwłaszcza przypadków osób niepełnosprawnych lub trudności z dokładnym sprecyzowaniem oczekiwań. Pracownicy mogą zaproponować Ci zanotowanie Twojego wniosku przez telefon, a następnie przesłać Ci go do potwierdzenia razem z zaadresowaną kopertą zwrotną z uregulowaną opłatą pocztową. Mogą także zaproponować nagranie Twojego wniosku przez telefon lub osobiście, albo przysłanie nagranej taśmy z wnioskiem. Nagrany wniosek może później zostać wysłany do osoby lub agencji, która pomoże Ci złożyć wniosek lub uczyni to w Twoim imieniu.

Co zrobić, jeżeli potrzebuję informacji w konkretnym formacie?

Instytucja powinna udzielić Ci wszelkich niezbędnych rad i pomocy. W uzasadnionym zakresie ma ona obowiązek udostępnić Ci informacje w preferowanym przez Ciebie formacie (np. podsumowanie informacji albo wersja na taśmie audio) albo zaoferować Ci możliwość zobaczenia ich.

Podejmując decyzję co do uzasadnionego zakresu, instytucja nie może dyskryminować osób niepełnosprawnych (aby uzyskać więcej informacji na ten temat, należy skontaktować się z Komisją ds. Praw Osób Niepełnosprawnych (*Disability Rights Commission*) — patrz część „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”).

Jeżeli potrzebujesz informacji w języku innym niż angielski, instytucja nie ma zasadniczo obowiązku udostępniania ich w tym języku. Jednakże zależnie od instytucji i miejsca Twojego zamieszkania, instytucja może podjąć decyzję o przetłumaczeniu żądanych przez Ciebie informacji.

Czy osoby niepełnoletnie mają prawo zwracać się z wnioskiem o udostępnienie informacji?

Tak, jeżeli masz ponad 12 lat, automatycznie uzyskujesz te same prawa do informacji. Osoby młodsze niż 12 lat także mogą zwracać się o udostępnienie informacji, ale mogą zostać poproszone o udowodnienie, że rozumieją, co robią.

Czy wysyłając wniosek pocztą elektroniczną, muszę podawać adres pocztowy?

Nie, adres e-mail wystarczy, aby instytucja mogła udzielić odpowiedzi.

Czy mogę zgłosić wniosek anonimowo?

Musisz podać we wniosku swoje imię, nazwisko i adres, aby dana instytucja mogła udzielić Ci odpowiedzi. Jeżeli posłużysz się fałszywym nazwiskiem, Komisarz i sądy nie będą w stanie wyegzekwować Twoich praw.

Informacje od spółki będącej własnością publiczną

Niektóre władze publiczne zakładają spółki, które w ich imieniu zarządzają działalnością, np. lokalnymi projektami rozwojowymi lub przedsięwzięciami komercyjnymi. Jeżeli spółka należąca w całości do jednej lub więcej instytucji publicznych posiada potrzebne Ci informacje, należy zwrócić się o ich udostępnienie do tej spółki, nie zaś do instytucji. Aby uzyskać informacje o usłudze świadczonej przez spółkę prywatną w ramach umowy z instytucją publiczną, należy zwrócić się do rzeczonoj instytucji.

Co stanie się po złożeniu wniosku?

Jeżeli złożysz wniosek o informacje, instytucja musi Ci je udostępnić lub poinformować Cię, dlaczego tego nie robi; powinna to uczynić jak najszybciej, zawsze w ciągu 20 dni roboczych. Należy uwzględnić czas na dostarczenie informacji przez pocztę.

Kiedy mogę czekać dłużej niż 20 dni roboczych?

W razie zwrócenia się do szkockiego organu wykonawczego (*Scottish Executive*) o informacje, które nie są już regularnie wykorzystywane, może okazać się, że zostały przeniesione do archiwum państwowego Szkocji (*Keeper of the Records of*

Scotland). W takim wypadku może okazać się, że musisz czekać na odpowiedź 30, nie 20 dni roboczych.

Większości wniosków o informacje dotyczy limit 20 dni roboczych.

Jakiego rodzaju odpowiedzi mogę oczekiwać?

Po upływie 20 dni roboczych otrzymasz zwykle jedną z następujących informacji:

- wszystkie żądanie informacje, najczęściej nieodpłatnie,
- powiadomienie o wysokości opłat, jeżeli udostępnienie informacji podlega opłacie — patrz część „Ile może kosztować uzyskanie informacji?”;
- odmowę — patrz część „Dlaczego mój wniosek może spotkać się z odmową?” poniżej;
- brak odpowiedzi, co należy potraktować jako odmowę — patrz część „Co zrobić, jeżeli odpowiedź na mój wniosek mnie nie satysfakcjonuje?”;
- część informacji — patrz część „Czy są informacje, do których nie mogę uzyskać dostępu?”.

Czy należy uwzględnić czas na dostarczenie listów przez pocztę?

Jeżeli wniosek został wysłany pocztą, należy uwzględnić 3 dni na dostarczenie go do danej instytucji oraz 3 dni na dostarczenie do Ciebie odpowiedzi. Pierwszym dniem roboczym dotyczącym Twojego wniosku jest data jego otrzymania.

Dlaczego mój wniosek może spotkać się z odmową?

Informacje powinny zwykle być udostępniane na żądanie, jednak w niektórych sytuacjach wniosek może spotkać się z odmową.

Instytucja publiczna ma prawo odmówić udzielenia odpowiedzi na wniosek w następujących przypadkach:

- Informacje są wyłączone z przepisów ustawy o wolności informacji (*Freedom of Information (Scotland) Act*) — patrz część „Czy są informacje, do których nie mogę uzyskać dostępu?”.

- Dana instytucja nie posiada tych informacji. Jeżeli instytucja nie posiada informacji, których dotyczył Twój wniosek, powinna Cię o tym niezwłocznie poinformować za pomocą odpowiedniego zawiadomienia. Jeżeli wie, że informacje te są przechowywane przez inną instytucję, powinna rozważyć najlepszy sposób udzielenia Ci pomocy, np. przez podanie danych kontaktowych takiej instytucji. Wcześniej jednak powinna potwierdzić, że instytucja ta posiada te informacje, co pozwoli uniknąć nieuzasadnionej zwłoki w udzielaniu Ci odpowiedzi.
- We wniosku nie podano danych, które wystarczyłyby instytucji do zidentyfikowania i znalezienia informacji. W takiej sytuacji instytucja może zwrócić się do Ciebie o podanie dodatkowych informacji. W takim przypadku okres 20 dni roboczych na udzielenie odpowiedzi rozpoczyna się od daty otrzymania od Ciebie dodatkowych informacji. Instytucja powinna pomóc Ci jaśniej opisać, o jakie informacje chodzi.
- Udostępnienie tych informacji kosztowałoby instytucję ponad 600 GBP — patrz część „Ile może kosztować uzyskanie informacji?”. W takim przypadku instytucja może poinformować Cię, jakie informacje może udostępnić w ramach limitu kosztów wynoszącego 600 GBP.
- Instytucja jest przekonana, że Twój wniosek ma charakter nękania. Terminu tego używa się do opisanie wniosków, których celem jest wyraźnie zakłócenie pracy instytucji, nie zaś prawdziwe zainteresowanie informacjami. Może on mieć zastosowanie także wtedy, jeżeli taki sam wniosek został już złożony i został odrzucony po odwołaniu się do Komisarza, albo jeżeli bez uzasadnienia nie podano lub odmówiono podania instytucji informacji wystarczających do zidentyfikowania potrzebnych informacji. Instytucja publiczna nie może jednak uznać, że Twój wniosek ma charakter nękania, tylko dlatego, że uzna Twoją osobę lub Twój wniosek za irytujące lub kłopotliwe.

- Przedmiotem wniosku były informacje, które zostały Ci już udostępnione, lub też informacje, których podania instytucja wcześniej odmówiła, a między wnioskami nie upłynął uzasadniony czas (tzw. „wniosek powtórzony”). Odmowa nie powinna mieć miejsca, jeżeli od czasu złożenia pierwszego wniosku informacje uległy zmianom.
- Twój wniosek dotyczy tych samych informacji, co wnioski złożone przez inne osoby, sprawia wrażenie, że jest częścią zorganizowanej kampanii, albo też dostarczenie informacji wszystkim pytającym o nie kosztowałoby instytucję ponad 600 GBP — patrz część „Ile może kosztować uzyskanie informacji?”. Jeżeli nawet instytucja odrzuci Twój wniosek z tych powodów, powinna rozważyć opublikowanie tych informacji i udostępnienie ich w ten sposób publicznie poprzez swój program publikacji, umieszczenie na swojej stronie internetowej lub na oba te sposoby jednocześnie. Jeżeli instytucja zdecyduje się opublikować te informacje, musi uczynić to w ciągu 20 dni roboczych.
- Twój wniosek dotyczył podania informacji w formacie, którego dana instytucja nie jest w stanie praktycznie zapewnić. Jeżeli jednak jesteś osobą niepełnosprawną, instytucja musi dostarczyć Ci informacje w preferowanym formacie, z wyjątkiem sytuacji wyjątkowych i skrajnych.

Jeżeli instytucja zdecyduje odrzucić Twój wniosek lub jego część z dowolnego z powyższych powodów, musi:

- udzielić odpowiedzi na piśmie w ciągu 20 dni od otrzymania wniosku,
- wyraźnie podać powody odmowy (w tym wszelkie powody natury prawnej),
- poinformować Cię, w jaki sposób możesz odwołać się od tej decyzji.

Więcej informacji znaleźć można w części „Co zrobić, jeśli odpowiedź jest niezadowolająca?”.

Ile może kosztować uzyskanie informacji?

Większość wniosków powinna zostać rozpatrzona nieodpłatnie; jeżeli naliczana jest opłata, jej wysokość będzie prawdopodobnie niewielka. Jeżeli jesteś osobą niepełnosprawną i chcesz z tego względu uzyskać odpowiedź w konkretnym formacie, instytucja nie może obciążyć Cię żadnymi dodatkowymi kosztami dostarczenia takiego formatu.

Informacje objęte programem publikacji

Większość informacji w programie publikacji jest dostępna nieodpłatnie lub za niewielką opłatą. Jeżeli obowiązuje opłata, program musi zawierać szczegółowe informacje na ten temat.

Za udostępnienie niektórych informacji, na przykład aktów urodzenia, ślubu i zgonu, może być pobierana opłata ustanowiona w innych przepisach.

Wnioski o inne informacje

Jeżeli składasz wniosek o informacje nieobjęte programem publikacji danej instytucji, w wielu przypadkach nie trzeba płacić za ich udostępnienie.

Instytucja nie może obciążyć Cię opłatą za pierwsze 100 GBP, które zapłaci za znalezienie i udostępnienie Ci informacji. Jeżeli więc ponoszony przez instytucję koszt udostępnienia Ci informacji nie przekracza 100 GBP, otrzymasz je nieodpłatnie.

Jaka jest maksymalna wysokość opłaty?

- Jeżeli koszty ponoszone przez instytucję są wyższe niż 100 GBP, ale nie przekraczają 600 GBP, instytucja może obciążyć Cię kwotą 10% kosztu udostępnienia informacji, pierwsze 100 GBP jest jednak zawsze nieodpłatne. Maksymalna wysokość opłaty w większości sytuacji wynosi zatem 50 GBP (gdyby koszt poniesiony przez instytucję wyniósł 600 GBP).

Przykład: jeżeli koszt poniesiony przez instytucję wynosi 200 GBP, może ona obciążyć Cię opłatą w wysokości maksymalnie 10 GBP ((10% x (200 GBP - 100 GBP)).

Jeżeli koszt poniesiony przez instytucję wynosi 600 GBP, może ona obciążyć Cię opłatą w wysokości 50 GBP ((10% x (600 GBP - 100 GBP)).

- Jeżeli łączny koszt poniesiony przez instytucję przekroczy 600 GBP, może ona odrzucić Twój wniosek. Jeżeli jednak zdecyduje się go rozpatrzyć, może obciążyć Cię pełnymi kosztami (tj. do 15 GBP za godzinę pracy pracownika plus uzasadnione koszty kserokopii) ponad wspomniany limit 600 GBP. Instytucja może być w stanie doradzić Ci, jak zmniejszyć koszty, wprowadzając zmiany we wniosku.

Instytucja musi poinformować Cię, jeżeli udostępnienie informacji będzie się wiązać z opłatami, i wysłać Ci „zawiadomienie o opłatach” (patrz następna część) w ciągu 20 dni roboczych od otrzymania wniosku. Okresu między wysłaniem zawiadomienia o opłatach i wpłynięciem płatności nie wlicza się do 20 dni roboczych, w ciągu których instytucja musi udostępnić informacje. Jeżeli zatem, przykładowo, instytucja wyśle Ci zawiadomienie o opłatach po 10 dniach od otrzymania wniosku, ma kolejne 10 dni na udzielenie odpowiedzi po otrzymaniu Twojej płatności.

Co to jest zawiadomienie o opłatach?

Jest to zawiadomienie zawierające informacje o szacowanej opłacie i sposobie jej obliczenia. Podaje także informacje o sposobie składania zażalenia na wysokość opłaty i odwołania się od niej.

Przy obliczaniu wysokości opłaty instytucja może obciążyć Cię:

- kosztami czasu pracy personelu przy wyszukiwaniu i gromadzeniu informacji — do 15 GBP za godzinę;
- uzasadnionymi kosztami sporządzania kserokopii lub dostarczania informacji w innym formacie, jeżeli chcesz otrzymać kopię informacji.

Na przykład jeżeli instytucja normalnie nalicza 10 p za stronę kserokopii, naliczanie kwoty wyższej byłoby nieuzasadnione; jeżeli udostępni informacje na płycie CD, może obciążyć Cię tylko kosztem zakupu płyty.

Instytucja nie może obciążać Cię kosztami pracy personelu ani innymi kosztami związanymi z podjęciem decyzji, czy posiada dane informacje albo czy mają do nich zastosowanie jakiegokolwiek zwolnienia.

Instytucja nie może zwiększyć opłaty, jeżeli faktyczne koszty okażą się wyższe od szacowanych w zawiadomieniu o opłatach. Jeżeli koszty okażą się niższe, powinna natomiast rozważyć zwrócenie Ci ewentualnej nadpłaty.

Po otrzymaniu zawiadomienia o opłatach decyzja o wniesieniu płatności należy do Ciebie. Musisz zapłacić instytucji, zanim udostępni Ci informacje. Jeżeli zdecydujesz się nie wносить opłaty, instytucja nie musi wysyłać Ci żadnych informacji.

Jeżeli zdecydujesz się zapłacić, musisz zrobić to w ciągu trzech miesięcy od daty podanej na zawiadomieniu o opłatach — w przeciwnym wypadku instytucja nie musi zajmować się Twoim wnioskiem.

Jeżeli wysokość opłaty podanej w zawiadomieniu Cię nie zadowala, możesz zwrócić się do instytucji o ponowne rozpatrzenie decyzji odnośnie do wysokości opłaty za informacje. W zawiadomieniu podany jest sposób odwołania się od niego.

Czy są informacje, do których nie mogę uzyskać dostępu?

Masz ogólne prawo wglądu do wszystkich informacji zarejestrowanych przez szkockie władze publiczne. Tylko w określonych informacjach informacje mogą być zachowane jako tajne, ponieważ są wyłączone spod działania ustawy o wolności informacji (*Freedom of Information (Scotland) Act*).

Jeżeli dana instytucja zdecyduje o niepodawaniu Ci informacji, musi uzasadnić, dlaczego uważa, że są one wyłączone spod Twojego ogólnego prawa wglądu do informacji. Nie rezygnuj ze składania wniosku tylko dlatego, że przypuszczasz, że informacje mogą być takim wyjątkiem. Nawet jeżeli dane informacje objęte są jednym z wyjątków ustawy, instytucja publiczna może nadal chcieć udostępnić Ci te informacje lub ich część.

Niektóre kategorie informacji są całkowicie wyłączone z praw wglądu: na przykład dokumenty przygotowane na potrzeby procesów sądowych. Inne kategorie informacji mogą być wyłączone w określonych sytuacjach, gdy instytucja jest w stanie dowieść, że ich upublicznienie wyrządziłoby poważną i rzeczywistą szkodę instytucji lub innym osobom (w swoim piśmie instytucja może określić to za pomocą terminu „**istotny uszczerbek**” (*substantial prejudice*)). Może to obejmować informacje o szczególnej wartości handlowej lub dane poufne.

Przy podejmowaniu decyzji, czy udostępnić informacje objęte jednym z tych wyłączeń, instytucja musi jednak rozważyć, czy ujawnienie tych informacji leży w „**interesie publicznym**”. Oznacza to, że jeżeli korzyści dla ogółu będą większe niż szkoda dla instytucji lub zainteresowanych osób, instytucja musi ujawnić rzeczony informacje. Istnieją także określone kategorie informacji, które instytucje mają zasadniczo prawo zachować w tajemnicy, nawet jeżeli ich ujawnienie nie wyrządziłoby szkody instytucji lub innym osobom. Obejmuje to na przykład informacje o pracach przy polityce rządowej. Informacje z tych kategorii mogą jednak mimo to zostać ujawnione, jeżeli leży to w interesie publicznym.

Decydując, czy udostępnienie informacji leży w interesie publicznym, władze nie powinny brać pod uwagę:

- możliwości kompromitacji osób na stanowiskach publicznych,
- możliwości utraty zaufania do danej instytucji,
- starszeństwa lub pozycji służbowej zaangażowanych osób, ani
- ryzyka błędnego zinterpretowania informacji.

Jeżeli instytucja odrzuci Twój wniosek, musi podać, jakie wyłączenie ma tu jej zdaniem zastosowanie. Jeżeli wyłączenie nie odnosi się do kategorii informacji, która jest całkowicie wyłączona z prawa wglądu, instytucja musi poinformować Cię, dlaczego uważa, że zachowanie tej informacji w tajemnicy przyniesie większe korzyści ogółowi niż jej udostępnienie. Musi wyjaśnić powody takiej decyzji.

Jeżeli Twój wniosek dotyczy połączenia informacji, które mogą zostać ujawnione, oraz informacji będących przedmiotem wyłączenia, instytucja powinna, w miarę możliwości, usunąć informacje wyłączone i podać Ci pozostałe. W razie usunięcia informacji instytucja musi podać powody.

Co zrobić, jeśli odpowiedź jest niezadowolająca?

Jeżeli złożysz wniosek o informacje, instytucja musi udzielić Ci ich jak najszybciej, ale zawsze w ciągu 20 dni roboczych (pamiętaj o uwzględnieniu czasu na dostarczenie listów pocztą), albo przekazać Ci zawiadomienie, dlaczego nie udostępni informacji.

Możesz poprosić instytucję o ponowne rozpatrzenie decyzji, jeżeli Ci nie odpowie albo jeżeli sposób rozpatrzenia Twojego wniosku jest niezadowolający, np. z względu na:

- odmowę udzielenia Ci informacji,
- nieudzielenie odpowiedzi w dopuszczalnym terminie,
- stwierdzenie, że informacja jest objęta wyłączeniem,
- nieudzielenie rad i pomocy związanych ze składaniem wniosku,
- żądanie wniesienia opłaty, której wysokość jest Twoim zdaniem nieuzasadniona.

Zawiadomienie wysłane do Ciebie przez instytucję musi informować o sposobie korzystania z procedury odwoławczej.

W jaki sposób mogę zwrócić się do instytucji o ponowne rozpatrzenie swojej decyzji?

Wniosek o ponowne rozpatrzenie decyzji musi być sporządzony na piśmie lub w innej postaci, którą można zachować do późniejszego wykorzystania, np. pocztą elektroniczną, na taśmie audio lub wideo. Musisz podać swoje imię i nazwisko, adres do korespondencji i informacje o oryginalnym wniosku oraz uzasadnienie wniosku o ponowne rozpatrzenie.

Z wnioskiem o rozpatrzenie możesz zwrócić się nie później niż 40 dni po:

- zakończeniu okresu przeznaczonego na udzielenie odpowiedzi (jeżeli instytucja nie odpowiedziała na Twój wniosek), lub
- dacie udzielenia odpowiedzi przez instytucję, lub
- dacie przysłania przez instytucję zawiadomienia o opłatach, lub
- dacie przysłania przez instytucję zawiadomienia o odmowie lub zawiadomienia, że instytucja nie posiada żądanych informacji.

Jeżeli złożysz wniosek o ponowne rozpatrzenie po tym terminie, instytucja może go mimo to przyjąć, ale nie ma takiego obowiązku.

Jeżeli otrzymana odpowiedź Cię nie satysfakcjonuje lub jeżeli instytucja nie odpowiedziała na Twój oryginalny wniosek, pracownicy Biura Szkockiego Komisarza ds. Informacji (*Office of Scottish Information Commissioner*) mogą doradzić Ci, w jaki sposób zwrócić się o ponowne rozpatrzenie wniosku — patrz część „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”.

Instytucja powinna niezwłocznie, nie później niż w ciągu 20 dni roboczych, odpowiedzieć na piśmie na Twój wniosek o ponowne rozpatrzenie (możesz wycofać ten wniosek w dowolnym momencie, zanim instytucja podejmie decyzję; należy to zrobić na piśmie).

Jakiego rodzaju odpowiedzi mogę oczekiwać?

Odpowiedź powinna zawierać:

- Wszystkie informacje, których dotyczył wniosek — instytucja musi przesłać je do Ciebie niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 20 dni od złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie.
- Niektóre informacje, których dotyczył wniosek, wraz z wyjaśnieniem, dlaczego instytucja nie ujawniła pozostałych informacji.

- Zawiadomienie od instytucji potwierdzające, że nadal zamierza zachować informacje w tajemnicy, i wyjaśniające, dlaczego. W zawiadomieniu musi znaleźć się informacja o prawie odwołania się do Szkockiego Komisarza ds. Informacji w razie niezadowolenia z tej decyzji — patrz część „Co zrobić, jeśli odpowiedź jest niezadowolająca?”.
- Decyzję instytucji o poziomie naliczonej opłaty, jeżeli powodem złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie było niezadowolenie z zawiadomienia o opłatach.
- Zawiadomienie podające decyzję w sprawie Twojego wniosku, jeżeli instytucja nie odpowiedziała na wniosek oryginalny.
- Zawiadomienie od instytucji, stwierdzające, że nie uznaje ona obowiązku ponownego rozpatrzenia oryginalnej decyzji, ponieważ uważa, że Twój oryginalny wniosek ma charakter nękania albo jest bardzo podobny do wniosku złożonego wcześniej (chyba że między wnioskami upłynął uzasadniony czas). W takiej sytuacji instytucja nie musi rozpatrywać ponownie swojej decyzji, ale musi poinformować Cię, że nie zamierza jej rozpatrywać z takiego właśnie powodu. Więcej informacji o nękaniu i wnioskach powtarzanych znaleźć można w części „Dlaczego mój wniosek może spotkać się z odmową?” w rozdziale „W jaki sposób należy zwracać się z wnioskiem o udostępnienie informacji?”

Jeżeli nie otrzymasz odpowiedzi na swój wniosek, należy traktować to jako odmowę udostępnienia informacji.

Co zrobić, jeśli odpowiedź na wniosek o ponowne rozpatrzenie jest niezadowolająca?

Kolejnym krokiem jest odwołanie się do Szkockiego Komisarza ds. Informacji. Można to uczynić w razie:

- niezadowolenia z wyniku ponownego rozpatrzenia wniosku przez instytucję,
- odmowy ponownego rozpatrzenia decyzji przez instytucję, która utrzymuje, że Twój wniosek ma „charakter nękania” lub jest „powtarzalny” (objaśnienia tych określeń znajdują się w części „Dlaczego mój wniosek może spotkać się z odmową?”).

Komisarz nie może podjąć działań, dopóki:

- nie zwrócisz się do instytucji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie decyzji i nie upłynie 20 dni roboczych przeznaczonych na odpowiedź,
- nie zwrócisz się do instytucji o ponowne rozważenie wysokości opłaty za podanie informacji i nie upłynie 20 dni roboczych przeznaczonych na odpowiedź.

Jeżeli instytucja udzieli odpowiedzi przed upływem 20 dni, możesz zwrócić się bezpośrednio do komisarza. Przy obliczaniu dni roboczych należy pamiętać o uwzględnieniu trzech dni na doręczenie listów przez pocztę.

Jaką rolę pełni Szkocki Komisarz ds. Informacji (Scottish Information Commissioner)?

Szkocki Komisarz ds. Informacji działa niezależnie od Parlamentu Szkocji, szkockiej władzy wykonawczej (*Scottish Executive*) oraz innych szkockich władz publicznych.

Do obowiązków komisarza należą:

- informowanie ludzi o prawach dostępu do informacji przechowywanych przez szkockie władze publiczne;

- zapewnienie, że władze publiczne przestrzegają szkockiej ustawy o wolności informacji (*Freedom of Information (Scotland) Act*) oraz przepisów w sprawie informacji o środowisku (*Environmental Information (Scotland) Regulations*);
- zachęcanie władz publicznych do wprowadzania i przestrzegania procedur, które pomogą im udostępnić posiadane informacje;
- prowadzenie dochodzeń w sprawie informacji, które nie zostały udostępnione na żądanie.

W jaki sposób można odwołać się do Komisarza?

Jeżeli chcesz odwołać się do Komisarza, musisz sformułować swoje odwołanie na piśmie lub w innej postaci, którą można zachować do późniejszego wykorzystania, np. w formie nagrania na taśmie audio lub wideo. Musisz podać swoje imię i nazwisko, adres do korespondencji i informacje o oryginalnym wniosku oraz powody niezadowolenia z wyniku rozpatrzenia wniosku.

W miarę możliwości, w ramach poparcia swojego odwołania należy przesłać Komisarzowi kopie listów lub innej korespondencji z daną instytucją. Nie jest to obowiązkowe, ale może przyspieszyć rozpatrzenie sprawy.

Do Komisarza należy się odwołać w ciągu sześciu miesięcy od otrzymania od danej instytucji ostatecznej decyzji. Jeżeli instytucja nie rozpatrywała Twojego wniosku ponownie lub nie podała Ci wyników takiego rozpatrzenia, należy odwołać się w ciągu sześciu miesięcy od daty, do której instytucja powinna była udzielić Ci odpowiedzi (20 dni roboczych po złożeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie decyzji). Szkocki Komisarz Informacji może wyrazić zgodę na złożenie odwołania po upływie sześciu miesięcy, jeśli uzna, że jest to zasadne.

Co się stanie, jeśli odwołam się do Komisarza?

Komisarz przeanalizuje Twoją skargę. Jeżeli uzna, że dana instytucja postąpiła niezgodnie z ustawą, może wysłać do instytucji formalne zawiadomienie, określające kroki, które powinna ona podjąć, np. podanie Ci całości lub części informacji, których dotyczył wniosek. Jeżeli instytucja nie wykona tych kroków, Komisarz może poinformować o tym Najwyższy Sąd Cywilny Szkocji (*Court of Session*). Sąd może wówczas przeprowadzić dochodzenie i postąpić z instytucją tak, jakby nie

zastosowała się ona do nakazu sądowego. Oznacza to, że może nałożyć na instytucję grzywnę o nieograniczonej wysokości.

Jeżeli odwołasz się do Komisarza, nie musi on prowadzić dochodzenia, jeżeli:

- procedura ponownego rozpatrywania wniosków w instytucji nie została w pełni wykorzystana;
- uzna, że wniosek oryginalny był niepoważny (nie był poważnym wnioskiem o informację) albo miał charakter nękania (szczegółowe wyjaśnienia znajdują się w części „Dlaczego mój wniosek może spotkać się z odmową?”);
- uzna, że Twój wniosek został wycofany lub zaniechany.

Jeżeli Komisarz nie zamierza prowadzić dochodzenia w Twojej sprawie, musi poinformować Cię o przyczynach.

Jeżeli Komisarz przeprowadzi dochodzenie w Twojej sprawie, będzie dążył do tego, aby podjąć decyzję w ciągu czterech miesięcy od daty wniesienia odwołania. Jeżeli dany przypadek wymagać będzie więcej czasu, Komisarz będzie Cię informował o postępach sprawy. Może także spróbować pomóc w doprowadzeniu do ugody między Tobą a daną instytucją.

Czy decyzja Komisarza jest ostateczna?

W pewnych bardzo rzadkich sytuacjach premier (*First Minister*) może wydać „certyfikat ministerialny”, którego skutkiem jest odwrócenie decyzji wydanej formalnie przez Komisarza. Jeżeli dotyczy to Twojego przypadku, Komisarz Cię o tym powiadomi.

Przypadki, w których nie można odwołać się do Komisarza

Do Szkockiego Komisarza ds. Informacji nie można odwołać się, jeżeli oryginalny wniosek był skierowany do:

- prokuratora okręgowego,
- w niektórych przypadkach — adwokata generalnego (*Lord Advocate*),

- samego Szkockiego Komisarza ds. Informacji (tak samo jak w przypadku każdej innej władzy publicznej, możesz zwrócić się do Komisarza o ponowne rozpatrzenie jego oryginalnej decyzji o nieudostępnieniu Ci żądanych informacji, jeżeli jednak uzna on, że jego decyzja była prawidłowa, nie ma dalszych możliwości odwoławczych).

W takich sytuacjach jedynym wyjściem jest zaskarżenie decyzji tych instytucji do Najwyższego Sądu Cywilnego Szkocji (*Court of Session*). Jeżeli zamierzasz to uczynić, warto zasięgnąć porady prawnej (patrz część „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”).

Co mam zrobić, jeżeli uważam decyzję Szkockiego Komisarza ds. Informacji za niezadowolającą?

Jeżeli uważasz decyzję Szkockiego Komisarza ds. Informacji za niezadowolającą, możesz wnieść sprawę do sądu lub złożyć skargę u rzecznika ds. usług publicznych (*Scottish Public Services Ombudsman*).

Wniesienie sprawy do sądu

Możesz odwołać się od decyzji Komisarza do Najwyższego Sądu Cywilnego (*Court of Session*), ale tylko na podstawie przepisów prawa, nie zaś dlatego, że nie zgadzasz się z jego opinią na temat danej sprawy. Podstawą prawną może być na przykład fakt, że Komisarz posłużył się nieprawidłową definicją terminu prawnego lub koncepcji prawnej, błędnie zinterpretował ustawę lub swoje uprawnienia.

Zainteresowana instytucja publiczna także ma prawo odwołać się od decyzji Komisarza, także na podstawie przepisów prawa.

Jeżeli przekażesz swoją sprawę Komisarzowi i nie podejmie on decyzji w sprawie odwołania w ciągu czterech miesięcy lub w innym uzasadnionym terminie, możesz zwrócić się do Najwyższego Sądu Cywilnego o sądowe rozpatrzenie sprawy. Jeżeli rozważasz wniesienie apelacji lub wniosku o sądowe rozpatrzenie sprawy, należy uzyskać pomoc prawną (patrz część „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”).

Składanie zażaleń do rzecznika ds. usług publicznych (Scottish Public Services Ombudsman)

Jeżeli nie satysfakcjonuje Cię sposób, w jaki Szkocki Komisarz ds. Informacji podjął swoją decyzję, lub uważasz, że on sam lub jego personel świadczyli usługi niskiej jakości możesz złożyć zażalenie do Szkockiego Rzecznika ds. Usług Publicznych — patrz część „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”. Rzecznik rozpatrzy daną sprawę tylko wtedy, jeżeli została wcześniej gruntownie przeanalizowana zarówno przez zainteresowaną instytucję, jak i przez Szkockiego Komisarza ds. Informacji.

Rzecznik nie będzie rozważał:

- spraw, które można wnieść do sądu (patrz powyżej),
- ogólnie, prawidłowo podjętych decyzji Komisarza, do których ma on prawo, nawet jeżeli się z nimi nie zgadzasz.

Na czym polega moje prawo wglądu do informacji o środowisku?

Jeżeli żądane przez Ciebie informacje dotyczą środowiska, Twój wniosek będzie rozpatrywany na podstawie odrębnych przepisów w sprawie informacji o środowisku, nie zaś prawa o wolności informacji. Określa się je mianem przepisów w sprawie informacji o środowisku (*Environmental Information (Scotland) Regulations*).

Prawa gwarantowane przez te przepisy są podobne do praw wynikających z ustawy o wolności informacji, są jednak istotne różnice, z których należy sobie zdawać sprawę. Są one omówione poniżej.

Co to są „informacje o środowisku”?

Informacje o środowisku obejmują szeroki zakres tematów, takich jak:

- samo środowisko naturalne: powietrze, wodę, glebę oraz środowiska bytowania i życia zwierząt i roślin,
- zjawiska wpływające na środowisko naturalnie: emisja zanieczyszczeń, promieniowanie, hałas i inne formy zanieczyszczeń,
- polityki, plany i przepisy dotyczące środowiska naturalnego.

Przykładami informacji o środowisku są:

- poziomy chloru w basenach pływackich,
- sprawozdania z badań jakości wody i powietrza,
- uprawy modyfikowane genetycznie,
- systemy klimatyzacji w budynkach publicznych.

Więcej szczegółów na temat informacji o środowisku znaleźć można na stronie X.

Do jakich instytucji mogę zwracać się o udostępnienie informacji o środowisku?

Zasady dotyczące informacji o środowisku mają zastosowanie do wszystkich szkockich władz publicznych opisanych wcześniej w tym przewodniku (patrz część „Do jakich organizacji mogę zwracać się o informacje?”). Stosuje się je także do:

- wszystkich osób lub organów świadczących publiczne usługi związane ze środowiskiem i kontrolowanych przez szkockie władze publiczne objęte ustawą o wolności informacji, oraz
- wszystkich innych osób lub organów świadczących usługi publiczne w Szkocji.

Oznacza to, że możesz także uzyskiwać informacje od organizacji prywatnych, spółek lub spółek publiczno-prywatnych świadczących usługi takie jak wywóz odpadów, dostarczanie wody, energii oraz usługi transportowe.

W jaki sposób należy zwracać się z wnioskiem o udostępnienie informacji o środowisku?

O udostępnienie informacji o środowisku nie trzeba składać wniosku na piśmie. Możesz złożyć wniosek, dzwoniąc do organizacji, która posiada dane informacje, albo odwiedzając ją i prosząc członka personelu o podanie Ci potrzebnych informacji. Możesz także wysłać swoją prośbę pocztą elektroniczną, listem albo w innym preferowanym zarejestrowanym formacie.

Aby uzyskać jednocześnie informacje ogólne i o środowisku, należy złożyć wniosek na piśmie. Organizacja otrzymująca wniosek zdecyduje, czy należy postąpić z nim zgodnie z przepisami w sprawie informacji o środowisku, czy ustawą o wolności informacji.

Poza tym zasady dotyczące składania wniosków o udostępnienie informacji o środowisku są takie same, jak w przypadku innych rodzajów informacji. Personel organizacji otrzymującej wniosek powinien udzielić Ci wszelkich potrzebnych rad i pomocy — patrz część „W jaki sposób należy zwracać się z wnioskiem o udostępnienie informacji?”.

Co stanie się po złożeniu wniosku o udostępnienie informacji o środowisku?

Dana organizacja powinna odpowiedzieć na Twój wniosek jak najszybciej, ale w większości przypadków musi to zrobić w ciągu 20 dni roboczych.

Kiedy mogę czekać dłużej niż 20 dni roboczych?

Jeżeli Twój wniosek o informacje jest złożony i obejmuje duże ilości materiałów, organizacja ma 40 dni roboczych na udzielenie odpowiedzi. Jeżeli dostarczenie informacji zajmie więcej niż 20 dni roboczych, organizacja powinna powiadomić Cię o tym w ciągu 20 dni od otrzymania wniosku.

Jakiego rodzaju odpowiedzi mogę oczekiwać?

Po 20 dniach roboczych (pamiętaj o uwzględnieniu trzech dni na doręczenie listów przez pocztę) otrzymasz zwykle jedno z poniższych:

- wszystkie informacje, których dotyczył wniosek;
- pisemne zawiadomienie, że organizacja wymaga wniesienia opłaty za informacje przed ich udostępnieniem — patrz część „Ile może kosztować uzyskanie informacji?”;
- odmowę — patrz część „Dlaczego mój wniosek może spotkać się z odmową?” poniżej;
- brak odpowiedzi, co należy potraktować jako odmowę — patrz część „Co zrobić, jeżeli odpowiedź na mój wniosek mnie nie satysfakcjonuje?”;
- część informacji — patrz część „Czy są informacje, do których nie mogę uzyskać dostępu?”.

Dlaczego mój wniosek o udostępnienie informacji o środowisku może spotkać się z odmową?

Informacje powinny zwykle być udostępniane na żądanie, jednak w niektórych sytuacjach wniosek może spotkać się z odmową.

Organizacja ma prawo odmówić udzielenia odpowiedzi na wniosek w następujących przypadkach:

- Informacje są wyłączone z przepisów w sprawie informacji o środowisku (*Environmental Information (Scotland) Regulations*) — patrz część „Czy są informacje o środowisku, do których nie mogę uzyskać dostępu?”.
- Organizacja nie posiada informacji, których dotyczył Twój wniosek.

- Znalezienie lub przygotowanie informacji wymagałoby nieuzasadnionych nakładów pracy i zakłóciłoby pracę organizacji.
- Twój wniosek jest zbyt ogólny, aby umożliwić zidentyfikowanie informacji, a organizacja dołożyła wszelkich starań, aby udzielić Ci rad i pomocy.

Ile może kosztować uzyskanie informacji o środowisku?

Opłatami nie powinny być objęte:

- przeglądanie publicznych rejestrów;
- przeglądanie informacji w siedzibie organizacji lub w centrum informacyjnym.

W każdym innym przypadku organizacja może zdecydować, czy udostępnia informacje o środowisku nieodpłatnie, czy za rozsądną opłatą. Jeżeli mają obowiązywać opłaty, organizacja musi jasno określić (np. w ulotce lub w swoim serwisie internetowym), kiedy opłata:

- może zostać naliczona;
- może zostać zniesiona;
- musi być wniesiona z góry.

Organizacja nie może obciążyć Cię opłatą wyższą niż koszt dostarczenia informacji.

Jeżeli uważasz, że opłata jest w nieuzasadniony sposób wysoka, możesz zwrócić się do danej organizacji o jej ponowne rozpatrzenie. Jeżeli po rozpatrzeniu nadal uważasz, że opłata jest za wysoka, możesz odwołać się do Szkockiego Komisarza ds. Informacji (*Scottish Information Commissioner*) — patrz część „Co zrobić, jeśli odpowiedź na wniosek o udostępnienie informacji o środowisku jest niezadowolająca?”.

Czy są informacje o środowisku, do których nie mogę uzyskać dostępu?

Masz ogólne prawo wglądu do wszystkich zarejestrowanych informacji o środowisku będących w posiadaniu organizacji objętych przepisami w sprawie informacji o środowisku. Jednakże informacje o środowisku mogą nie zostać udostępnione w określonych sytuacjach, jeżeli organizacja jest przekonana, że podanie ich

spowodowałyby faktyczną szkodę (w swoim piśmie organizacja może określić to za pomocą terminu „**istotny uszczerbek**” (*substantial prejudice*)). Tego rodzaju wyłączenie może obejmować informacje, które:

- odnoszą się do stosunków wewnętrznych, obronności, bezpieczeństwa narodowego lub publicznego;
- odnoszą się do działania wymiaru sprawiedliwości, prawa dowolnej osoby do sprawiedliwego procesu, zdolności szkockich władz publicznych do prowadzenia dochodzenia o charakterze kryminalnym lub dyscyplinarnym;
- mają dużą wartość handlową lub są poufne;
- zawierają szczegółowe informacje o środowiskach szczególnie wrażliwych, np. lokalizacji o miejscach gniazdowania ptaków, albo też informacje, których podanie mogłoby prowadzić do zniszczeń lub zanieczyszczenia;
- są obecnie niekompletne i stanowią przedmiot badań w toku.

Przy podejmowaniu decyzji, czy udostępnić informacje objęte jednym z tych wyjątków, organizacja musi jednak zdecydować, czy w „interesie publicznym” leży bardziej zachowanie tych informacji w tajemnicy, czy też ich ujawnienie. Więcej informacji na temat trybu podejmowania decyzji znaleźć można na stronie X.

W razie odrzucenia wniosku organizacja musi poinformować Cię, które z wyłączeń ma tu — jej zdaniem — zastosowanie. Musi także podać, dlaczego uważa, że zachowanie informacji w tajemnicy jest w większym stopniu w interesie publicznym, niż ich udostępnienie. Musi wyjaśnić powody takiej decyzji. Nie rezygnuj ze składania wniosku tylko dlatego, że myślisz, że informacje mogą być takim wyjątkiem. Nawet jeżeli informacje faktycznie objęte są jednym z wyjątków w przepisach, organizacja może mimo to chcieć udostępnić Ci te informacje lub ich część.

Jeżeli Twój wniosek dotyczy połączenia informacji, które mogą zostać ujawnione, oraz informacji będących przedmiotem wyłączenia, organizacja powinna, w miarę możliwości, usunąć informacje wyłączone i podać Ci pozostałe. W razie usunięcia informacji organizacja musi podać powody.

Specjalnym przypadkiem są informacje o emisjach substancji do środowiska. Organizacja powinna zwykle udostępnić je na żądanie, nawet gdyby zwykle były zachowywane w tajemnicy na przykład ze względu na tajemnicę handlową

Co zrobić, jeśli odpowiedź na wniosek o udostępnienie informacji o środowisku jest niezadowolająca?

Możesz poprosić organizację o ponowne rozpatrzenie decyzji, jeżeli Ci nie odpowie albo jeżeli sposób rozpatrzenia Twojego wniosku jest niezadowolający, np. ze względu na:

- odmowę udzielenia Ci informacji,
- nieudzielenie odpowiedzi w dopuszczalnym terminie,
- stwierdzenie, że informacja jest objęta wyłączeniem,
- nieudzielenie rad i pomocy związanych ze składaniem wniosku,
- żądanie wniesienia opłaty, której wysokość jest Twoim zdaniem nieuzasadniona.

Jeżeli po ponownym rozpatrzeniu wniosku przez organizację jej odpowiedź nadal Cię nie satysfakcjonuje, możesz odwołać się do decyzji Szkockiego Komisarza ds. Informacji. Procedury zwracania się o ponowne rozpatrzenie wniosku lub składania apelacji są szczegółowo opisane w części „Co zrobić, jeśli odpowiedź jest niezadowolająca?”.

Jeżeli Komisarz zgodzi się, że masz prawo do otrzymania informacji, których dotyczył Twój wniosek, nakaże organizacji ich udostępnienie. Komisarz może jednak zadecydować, że organizacja miała prawo odmówić Ci udzielenia informacji. Od decyzji Komisarza możesz odwołać się — na podstawie przepisów prawa — do Najwyższego Sądu Cywilnego (*Court of Session*) — patrz część „Co mam zrobić, jeżeli uważam decyzję Szkockiego Komisarza ds. Informacji za niezadowolającą?”. W przypadku wniosków o udostępnienie informacji o środowisku istnieje jeszcze jedna droga apelacji: do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Jeżeli rozważasz złożenie apelacji, warto uzyskać poradę prawną (patrz część „Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?”).

Gdzie mogę znaleźć więcej informacji i pomoc?

Więcej informacji, rady i pomoc w sprawie wolności informacji w Szkocji uzyskać można pod adresem:

The Office of the Scottish Information Commissioner (Biuro Szkockiego Komisarza ds. Informacji)

Kinburn Castle

Doubledykes Road

St Andrews

Fife KY16 9DS

Tel.: 01334 464610

Faks: 01334 464611

E-mail: enquiries@itspublicknowledge.info

<http://www.itspublicknowledge.info>

Więcej informacji, rady i pomoc w sprawie wolności informacji i ochrony danych osobowych (odnośnie do Twoich danych osobowych) w Zjednoczonym Królestwie uzyskać można pod adresem:

The Office of the Information Commissioner (Biuro Komisarza ds. Informacji)

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow SK9 5AF

Zapytania ogólne:

Tel.: 01625 545 700

Faks: 01625 524 510

Pomoc telefoniczna na temat ochrony danych: 01625 545 745

E-mail: mail@ico.gsi.gov.uk

<http://www.informationcommissioner.gov.uk>

lub

**UK Information Commissioner's office in Scotland (Biuro Komisarza
Zjednoczonego Królestwa ds. Informacji w Szkocji)**

pod adresem:

The Office Information Commissioner — Scotland (Biuro Komisarza ds. Informacji —
Szkocja)

28 Thistle Street

Edinburgh EH2 1EN

Tel./faks.: 0131 225 6341

E-mail: scotland@ico.gsi.gov.uk

„Co zawierają moje dane?” (*What's on my record?*) to praktyczny przewodnik po prawie dostępu do danych osobowych. Można otrzymać go w postaci broszury pod adresem:

***Scottish Consumer Council* (Szkocka Rada Konsumentów)**

Royal Exchange House

100 Queen Street

Glasgow G1 3DN

Tel.: 0141 226 5261

Minicom: 0141 226 8459

Faks: 0141 221 0731

E-mail: scc@scotconsumer.org.uk

<http://www.scotconsumer.org.uk>

lub pobrać jako plik PDF ze strony:

<http://www.scotconsumer.org.uk/publications/book-guid/gpwomr.pdf>

***Scottish Public Services Ombudsman* (Szkocki Rzecznik ds. Usług
Publicznych) (szczegóły na str. 28)**

4 Melville Street

Edinburgh

EH3 7NS

Tel.: 0870 011 5378

Faks: 0870 011 5379

E-mail: enquiries@scottishombudsman.org.uk

<http://www.scottishombudsman.org.uk>

Szkockie władze publiczne

Listę szkockich władz publicznych objętych ustawą o wolności informacji (*Freedom of Information (Scotland) Act*) można znaleźć na stronie:

<http://www.itspublicknowledge.info>

Osoby niepełnosprawne i ich prawa

Komisja ds. Praw Osób Niepełnosprawnych (*Disability Rights Commission — DRC*) może zapewnić doradztwo na temat praw przysługujących osobom niepełnosprawnym.

DRC Helpline (Pomoc telefoniczna DRC)

FREEPOST MID02164

Stratford upon Avon

CV37 9BR

Tel.: 08457 622 633

Telefon tekstowy: 08457 622 644

(Rozmawiać z operatorem można w dowolnej porze w godz. 8.00–20.00 od poniedziałku do piątku).

E-mail: prosimy użyć jednego z formularzy w serwisie internetowym DRC:

<http://www.drc-gb.org/contactus.asp>